

การศึกษาเพื่อสร้างทฤษฎีฐานราก: ภาวะผู้นำสถานศึกษา
ของผู้อำนวยการโรงเรียนดีเด่นในพระราชอาณาจักรกัมพูชา

A Grounded Theory Study: School Leadership of Outstanding Schools
Principals in Cambodia

จุมโน เล็ก^{1*}, ประดิษฐ์ ศิลาบุตร¹, พงษ์ศักดิ์ ทองพันชั่ง¹ และสุรศักดิ์ ศรีกระจาง¹

¹บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

Chumnor LEK^{1*}, Pradit Silabut¹, Pongsak Tongpanchang¹, Surasak Srikrachang¹

¹Graduate School of Sisaket Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อนำเสนอทฤษฎีภาวะผู้นำสถานศึกษาของผู้อำนวยการโรงเรียนดีเด่นในพระราชอาณาจักรกัมพูชา โดยทำความเข้าใจประเด็นคือ ลักษณะ เงื่อนไขการเกิด การปฏิบัติ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติ และผลที่สืบเนื่องจากภาวะผู้นำสถานศึกษาของผู้อำนวยการโรงเรียนดีเด่น โดยแสดงถึงวิถีทางที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของผู้บริหารโรงเรียนที่ได้สร้างขึ้นจากภาวะผู้นำและเป็นอัตลักษณ์ทางการบริหารของตนเอง การวิจัยนี้ใช้วิธีการที่หลากหลายในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสนทนากลุ่มย่อย ที่มีลักษณะเป็นข้อมูลเชิงบรรยาย โดยบรรยายเกี่ยวกับเหตุการณ์จริงที่เกิดขึ้นในบริหารพฤติกรรมและกระบวนการทำงานที่สอดคล้องกับภาวะผู้นำสถานศึกษา ประสบการณ์ของบุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง ที่มีความสอดคล้องกับประเด็นทฤษฎี ซึ่งจะช่วยให้ผู้วิจัยสามารถตีความหมายของสิ่งที่เกิดขึ้น และเชื่อมโยงไปสู่การสังเคราะห์เพื่อสรุปทฤษฎี กลุ่มเป้าหมายหลักในการเก็บข้อมูลประกอบด้วยผู้บริหาร บุคลากรภายในโรงเรียน นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ผลการวิจัยพบว่า 1) ลักษณะภาวะผู้นำสถานศึกษาของผู้อำนวยการโรงเรียนดีเด่นในพระราชอาณาจักรกัมพูชา คือภาพหลักของการปฏิบัติที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการบริหารงานโรงเรียนของตนเองเป็นเอกลักษณ์ ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญคือ เป็นวิธีการบริหารจัดการ ซึ่งมีหลายๆ ศาสตร์ทางการบริหารมาเกี่ยวข้อง และเกี่ยวข้องกับความเป็นเอกัตบุคคลซึ่งเป็นอัตลักษณ์ของภาวะผู้นำสถานศึกษาของผู้อำนวยการโรงเรียนเกิดขึ้นจากปรากฏการณ์ทางการบริหารที่ผู้อำนวยการโรงเรียนสร้างขึ้นผลานกับวิธีการทำงานหรือวัฒนธรรมโรงเรียน ปรากฏออกมา การคงอยู่ของภาวะผู้นำ ขึ้นอยู่กับความยึดมั่นในอุดมการณ์ทางการบริหารของผู้อำนวยการโรงเรียน การเรียนรู้และพัฒนาตนเอง และความสอดคล้องระหว่างภาวะผู้นำสถานศึกษากับวัฒนธรรมโรงเรียน 2) เงื่อนไขการเกิดภาวะผู้นำสถานศึกษาของผู้อำนวยการโรงเรียน ได้แก่ ภูมิหลังส่วนบุคคล แรงบันดาลใจในตนเอง แรงขับทางสังคม ความสัมพันธ์ และประสบการณ์ในการทำงาน 3) การปฏิบัติของภาวะผู้นำสถานศึกษาของผู้อำนวยการโรงเรียนดีเด่น ประกอบด้วย การทำงานมีเป้าประสงค์ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การใช้เครื่องมือทางการบริหารที่หลากหลาย รวมทั้งการนำเทคนิควิธีการใหม่ๆ เครื่องมือในการสื่อสารมาใช้ในการบริหารงานโรงเรียน ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติ ได้แก่ นโยบายและกฎหมาย ผู้บังคับบัญชาและต้นสังกัด ทีมงานผู้ใต้บังคับบัญชา ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทรัพยากรและงบประมาณ 4) ผลสืบเนื่องที่สำคัญ ปรากฏออกมาได้แก่ ผลที่ปรากฏโดยตรงต่อตัวผู้อำนวยการ ต่อนักเรียนและคุณภาพการศึกษา การยอมรับของชุมชนและสังคม รวมทั้งการสร้างองค์ความรู้ใหม่ทางวิชาการของการบริหารศึกษา

คำสำคัญ : ทฤษฎีฐานราก, ภาวะผู้นำสถานศึกษา, พระราชอาณาจักรกัมพูชา

Abstract

The objectives of this research were to present theory of school leadership of outstanding school principals in Cambodia to understand these issues are the characteristics, birth condition, performance, performance affecting factors, and the result of the school leadership of outstanding school principals. This study indicated the unique characteristics of outstanding school principals from leadership styles as the unique self-administration. This collecting data were in-depth interviews, participatory observation, and small group discussion. The data recording was the descriptive information, behaviors, and working processes in compliance with the school leadership of outstanding school principals. The experience of the school staff and stakeholders conforming to theory that the researcher could interpret the meaning what happened and link towards the synthesis for conclusion. The main target group for the data collection consisted of the school administrators, staff, students, and shareholders. The data and analyzed were done by software.

The results of the research were as follows 1) The school leadership characteristics of outstanding school principals were the administrative unique practices which consisted of the method of management in various sciences and directly related to the school principals' individuality. The knowledge, skills, and individual attitudes of the school leadership of principals took shape from the administrative that the outstanding school principals had established and linked with the school performance practices or culture. The leadership presence depends on the administration ideological adherence of the school principals, learning, and self-development and the consistency between the school leadership and school culture. 2) The conditions of the school leadership such as personal background, self-inspiration, social impetus, relationship, and work experience. 3) The behavior of the school leadership of the outstanding school principals consisted of performing work with goals, making an interpersonal relationship, applying various administration materials and new techniques for school administration. The factors that affect to performance were polices and laws, administrators and original affiliations, subordinates, community, and state-holders, the resources and budgets. 4) The consequences from the school leadership of the outstanding school principals was the direct effects on the principals, students, and educational quality, and acceptance, community and society as well as creating new academic of educational administration.

Keyword : School leadership, grounded theory, Kingdom of Cambodia

บทนำ

สังคมโลกในยุคไร้พรมแดนมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ บริบทของการสร้างคุณภาพชีวิตของคนมีความจำเป็นอย่างยิ่งคือการให้การศึกษาที่ถูกต้องและสอดคล้องกับสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge based economy society) ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วซึ่งการบริหารทุกวิชาชีพจำเป็นต้องปรับตัวอย่างมาก จึงทำไปสู่ความสำเร็จ และความเจริญก้าวหน้า หน้าที่เป็นส่วนหนึ่งเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเท่าเทียมกันตามนโยบายเศรษฐกิจซึ่งเป็นการเข้าถึงด้านคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับทุกคนด้วย (Teera, R., 2014; UNESCO., 2014) ความท้าทายทางเศรษฐกิจใหม่และการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นความต้องการของทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับความชำนาญและความต้องการของการบริการที่มีคุณภาพ เพื่อความอยู่รอดในโลกแห่งการแข่งขันขององค์กรภาครัฐและเอกชน (Kimcheang, H., 2015)

วิสัยทัศน์การศึกษาของอาเซียน ปี 2020 ได้กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนามนุษย์ โดยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงโอกาสในการพัฒนาต่างๆ อาทิโอกาสการศึกษา การเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนั้นความสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในอาเซียนจึงได้ทวีบทบาทมากขึ้นต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม (MoEYS., 2013) ทั้งนี้ผู้บริหารและครูซึ่งเป็นบุคคลหลักของการศึกษาเป็นตัวแทนของทั้งห้าเสาหลักของการศึกษาคือการเรียนเพื่อเรียนรู้, การเรียนเพื่อทำเป็น, การเรียนเพื่อจะกลายเป็น, การเรียนรู้เพื่อจะอยู่ร่วมกันในสังคมโลก และการเรียนรู้เพื่อจะรับมือกับการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารและครูประมาณพันกว่าคนเท่านั้นที่ทำงานกับสภาพความท้าทายที่จะนำนักเรียนนักศึกษาสู่ความสำเร็จในวันอนาคตที่ดี (UNISCO., 2014)

ภาวะผู้นำ มีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาองค์การและการจัดการ เพราะจะทำให้มีการปฏิบัติที่ ทำให้จุดมุ่งหมายขององค์การบรรลุเป้าหมาย องค์การไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชน อีกความหมายหนึ่งภาวะผู้นำคืออิทธิพลของความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและผู้ตาม ซึ่งเป็นแรงจูงใจให้บุคคลที่เป็นผู้ตามเห็นผลสำเร็จ บรรลุภารกิจที่สำคัญในการเปลี่ยนแปลงของผลลัพธ์ที่สะท้อนถึงจุดหมาย ผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นบุคคลหนึ่งในดวงใจของครูผู้สอนบุคลากรจนถึงชุมชนและเป็นผู้ที่สามารถทำให้คนอื่นทำตามได้สำเร็จและให้กลายเป็นผู้นำทางการศึกษาโดยยึดงานในขอบข่ายงานวิชาการการศึกษาเป็นหลัก (Saman, A., 2014) โรงเรียนที่จะประสบความสำเร็จไปตามวิสัยทัศน์ของและพันธกิจโรงเรียนผู้บริหารในฐานะผู้นำของโรงเรียนที่รวมถึงทักษะในการปฏิบัติงานประจำวันของพวกเขา สภาพการณ์เปลี่ยนแปลงของโลกและความเป็นสากลกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้พันธกิจของโรงเรียนมีความซับซ้อนมากขึ้น และเพื่อให้พันธกิจของโรงเรียนได้บรรลุเป้าหมาย ผู้บริหารจำเป็นต้องแสวงหาและปรับปรุงทักษะความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ (Soveacha, R., 2010; Banal., 2011; Sarom, M., 2013) เพราะฉะนั้น ผู้บริหารในยุคโลกาภิวัตน์ที่กำลังเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้ จะต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ก้าวไกล สามารถที่จะสื่อสารให้บุคลากรในสถานศึกษาเข้าใจในเจตนารมณ์ของการบริหารจัดการ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีทักษะที่สำคัญในการกำหนดนโยบาย เป้าหมายและวิธีการทำงานที่ชัดเจนสอดคล้องกับแนวการปฏิรูปการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การเป็นผู้นำจะต้องมีความรู้ (Knowledge) หมายถึงองค์ความรู้ในการเป็นผู้นำความรู้ในงานที่ทำและสามารถทำงานร่วมกันเป็นทีมมีแนวคิด (Concept) มุมมองในการบริหาร ต้องมีการฝึกฝนการเป็นผู้นำ (Leadership) ประเด็นอีกประการผู้นำเป็นบุคคลที่บทบาทอำนวยความสะดวก (Facilitator) การเป็นผู้นำ (Leader) และสนับสนุน (Supporter) เป็นผู้นำนวัตกรรม (Innovations) เข้าสู่โรงเรียน และเป็นผู้ผลักดันการปฏิรูปการศึกษาให้ก้าวหน้า เป็นผู้ริเริ่มบุกเบิก (Spearhead) ในการพัฒนางานตามพันธกิจ (Mission) ของโรงเรียนและการมอบหมายงาน (Delegate) ให้บุคลากรในโรงเรียน ดังนั้นจึงถือว่าการบริหารการศึกษาเป็นวิชาชีพชั้นสูง (Professional) เพราะการบริหารการศึกษาดำเนินการตามเกณฑ์วิชาชีพชั้นสูงอื่น กล่าวคือ มีลักษณะการบริหารเฉพาะของตนแตกต่างจากวิชาชีพอื่น มีอิสระในการให้บริการ มีสมรรถนะ ความรู้ความสามารถ และ

คุณธรรม ตลอดจนทั้งจรรยาบรรณวิชาชีพ จึงจะนำไปสู่การจัดการและบริหารสถานศึกษาที่ดี มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ (Teera, R., 2014) แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนเป็นตัวจักรสำคัญที่ทำให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพสูง ซึ่งการที่จะทำให้การบริหารโรงเรียนบรรลุผลอย่างสมบูรณ์จำเป็นต้องตรวจสอบเกี่ยวกับภาวะผู้นำ การตัดสินใจและการติดต่อสื่อสารของผู้บริหาร (Hoy & Miskel., 2013)

การศึกษาเพื่อสร้างทฤษฎีรากฐานเป็นวิธีการวิจัยคุณภาพทางเลือกหนึ่งในการค้นหาคำตอบให้กับสังคม ซึ่งถูกพัฒนาขึ้นทางสาขาสังคมวิทยาโดย Barney Glaser กับ Anselm Strauss เพื่อสร้างคำอธิบายเชิงทฤษฎีจากข้อมูลโดยตรง การศึกษาเพื่อสร้างทฤษฎีฐานรากภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน การศึกษาเพื่อค้นหาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องเริ่มต้นจาก ลักษณะของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา เงื่อนไขเชิงสาเหตุที่นำไปเกิดภาวะผู้นำของผู้บริหารในสถานศึกษา การปฏิบัติของภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติ และผลที่สืบเนื่องจากภาวะผู้นำสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อนำเสนอทฤษฎีภาวะผู้นำสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในพระราอาณาจักรกัมพูชา จากการศึกษาปรากฏการณ์ภาวะผู้นำสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนดีเด่น โดยทำความเข้าใจประเด็นคือ ลักษณะ เงื่อนไขเชิงสาเหตุ การปฏิบัติ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติ และผลที่สืบเนื่องจากภาวะผู้นำสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนดีเด่น

ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย

1. การเลือกสถานศึกษาในการวิจัย

การเลือกพื้นที่ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือก คือ เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน เป็นโรงเรียนดีเด่นทั้งสองปีการศึกษาคือปีการศึกษา 2556-2558 เป็นโรงเรียนที่มีประสิทธิผลตามเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการและกษัตริย์คัดเลือก ซึ่งเป็นที่ยอมรับและมีหลักฐานรับรองเชิงประจักษ์ และสิ่งสำคัญ เป็นโรงเรียนดีเด่นที่สุดของโรงเรียนดีเด่นทั้ง 6 โรงเรียน ในการเลือกโรงเรียนที่ผู้วิจัยจะศึกษาคือโรงเรียนที่ผู้อำนวยการที่มีผลงานการบริหารยอดเยี่ยมระดับประเทศและเป็นโรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบระดับประเทศได้รับการยอมรับว่า ผู้อำนวยการมีภาวะผู้นำที่สอดคล้องกับเกณฑ์ที่กำหนด ผ่านการประเมินมาตรฐานด้านผู้บริหารอยู่ในระดับดีมาก และการลงพื้นที่สถานศึกษาที่วิจัย ดังนี้ 1) การเตรียมตัวก่อนลงพื้นที่ 2) การเข้าสู่สถานศึกษา 3) การสร้างความกลมกลืนในสถานศึกษา 4) การเก็บข้อมูลในโรงเรียนที่ได้คัดเลือก

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการเก็บข้อมูล (key information)

2.1 การเลือกผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลตามหลักวิธีการเลือกเชิงทฤษฎี (Theoretical Sampling) ซึ่งเป็นวิธีที่ไม่ได้มีการกำหนดลักษณะของผู้ให้ข้อมูลหลักไว้ล่วงหน้า (Strauss & Corbin. 1998)

2.2 ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ กลุ่มผู้บริหารได้แก่ ผู้อำนวยการรองผู้อำนวยการ คณะกรรมการบริหารฝ่ายต่างๆ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ กลุ่มครู คณะกรรมการโรงเรียน ผู้ปกครองนักเรียน นักเรียน คนในชุมชน ผู้นิเทศหรือผู้ประเมินระดับกระทรวง

3. เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือวิจัยได้แก่ 3.1 แบบสำรวจพื้นที่ที่วิจัย (observe) 3.2 แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบไม่มีโครงสร้าง 3.4) เครื่องมือที่เป็นอุปกรณ์อัดเสียง เครื่องถ่ายภาพ ถ่ายวิดีโอ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเป็นผู้ลงพื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม การเก็บข้อมูลสามารถยืดหยุ่นและปรับเทคนิคในระหว่างดำเนินการได้อย่างเหมาะสม วิธีการที่สำคัญในการเก็บข้อมูลได้แก่ การสัมภาษณ์ มีการใช้การสังเกต

การจัดกลุ่มสนทนา เก็บข้อมูลจากเอกสารของสถานศึกษาและเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ที่ศึกษา การบันทึกภาพประกอบปรากฏการณ์ การบันทึกเสียงการสัมภาษณ์เพื่อความครบถ้วนของคำตอบที่จะนำไปถอดรหัสข้อมูล

5. วิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้ได้ข้อมูลเชิงลึกจากปรากฏการณ์ที่ผู้วิจัยศึกษาอย่างละเอียดเกี่ยวกับภาวะผู้นำสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) การสัมภาษณ์เชิงลึก 2) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม 3) การจัดกลุ่มสนทนา 4) การวิเคราะห์เอกสาร

6. การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างทฤษฎี

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูล ในการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้จะดำเนินการภายใต้เงื่อนไขหลัก 4 ประการ ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลจะเริ่มกระทำพร้อม ๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูล 2) การวิเคราะห์ข้อมูลจะดำเนินการต่อไปภายหลังการเก็บข้อมูลสิ้นสุดลงจนกว่าจะได้ข้อสรุปเชิงทฤษฎีอันเกิดจากการศึกษาปรากฏการณ์อย่างลึกซึ้งและการสรุปโน้ตทัศน์ที่ชัดเจนจนเกิดเป็นทฤษฎีของปรากฏการณ์ที่ศึกษา 3) การวิเคราะห์ข้อมูลอาศัยสมมติฐานชั่วคราวในการวิจัย 4) การวิเคราะห์ข้อมูลจะต้องดำเนินการโดยผู้วิจัยกล่าวคือในทุกๆ ขั้นตอนผู้วิจัยจะต้องดำเนินการด้วยตนเอง

6.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลจะเริ่มจากการแบ่งเนื้อหาหรือประเด็นที่เกี่ยวข้องกันออกเป็นหน่วยย่อยๆ หรือเป็นหมวดหมู่ ด้วยกระบวนการกำหนดมโนทัศน์ (Coding process) ที่มีขั้นตอนดังนี้ 1) การเปิดรหัสของข้อมูล (Open coding) นำข้อมูลมาวิเคราะห์อย่างละเอียด เพื่อหาความสอดคล้องที่จะสะท้อนถึงประเภท หรือแก่นของข้อมูล การทำให้ข้อมูลดิบที่ได้มาลดลงเป็นหน่วยย่อยที่มีระบบหลักการที่ชัดเจนยิ่งขึ้น 2) การหาแก่นของรหัสข้อมูล (Axial coding) วิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของข้อมูลที่เป็นหน่วยใหญ่และหน่วยย่อยโดยเน้นไปที่เงื่อนไขหรือปรากฏการณ์ซึ่งมีบริบทที่เกี่ยวข้อง กลยุทธ์ที่ใช้ในการดำเนินการ ผลลัพธ์ที่เกิดจากการดำเนินการนั้น 3) การเลือกรหัสของข้อมูล (Selective coding) นำเอาประเภทและความสัมพันธ์ของข้อมูลมารวมกันเพื่อสร้างเป็น “บท” ซึ่งจะอธิบายว่า “เกิดอะไรขึ้น” ในปรากฏการณ์ที่ดำเนินการวิจัย 4) การพัฒนาทฤษฎี (Development of a theory) ทฤษฎีที่เป็นผลของการวิจัยจะเกิดขึ้นเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษา ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบของภาษา รูปภาพ หรือสมมติฐาน ซึ่งทฤษฎีที่เกิดขึ้นจะบ่งบอกถึงลักษณะของปรากฏการณ์และอธิบายว่าเงื่อนไขต่างๆ

6.3 การสังเคราะห์เพื่อสร้างข้อสรุปเชิงทฤษฎี 1) การจัดกระทำข้อมูลดิบ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาปรากฏการณ์จริงในโรงเรียนที่วิจัยจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการจัดกลุ่มสนทนาจัดทำเป็นระบบถอดข้อมูลจากเครื่องบันทึกเสียงแบบคำต่อคำ (word by word) นำข้อมูลดังกล่าวจัดพิมพ์ให้เป็นระบบโดยใช้โปรแกรมสนับสนุนการพิมพ์ในระบบคอมพิวเตอร์ 2) การวิเคราะห์และตีความหมายของข้อมูล ผู้วิจัยอ่านข้อมูลทุกแฟ้มจากเอกสารที่ส่งพิมพ์ออกมา เพื่อทำความเข้าใจในการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด จากนั้นทำการเปิดรหัสของข้อมูล (open coding) จัดหมวดหมู่ของข้อมูล (categorize data) โดยพิจารณาคุณสมบัติของข้อมูล (properties) ของมโนทัศน์ (concept) แต่ละกลุ่ม และแยกข้อมูลที่มีความหมายสามารถใช้อธิบายเกี่ยวกับเรื่องการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ 3) การจัดหมวดหมู่ของข้อมูลอย่างเป็นระบบ ในขั้นนี้จะนำใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ช่วยในการจัดหมวดหมู่ของข้อมูล เพื่อให้มีความเป็นระบบและสามารถตีความหมายของข้อมูลได้ ซึ่งโปรแกรมนี้เป็นเครื่องมือในการจัดเรียงข้อมูล จำแนก และจัดกลุ่มข้อมูลตามคุณสมบัติของมโนทัศน์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดรหัสข้อมูล (code word) ไว้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์เอาแก่นแท้ของข้อมูลออกมาจากข้อมูลดิบทำให้สามารถนำข้อมูลที่ผ่านมาการกลั่นกรองแล้วมาใช้ในการจัดหมวดหมู่ของข้อมูล ตีความหมายของข้อมูล สร้างเป็นมโนทัศน์เชิงทฤษฎี (theoretical coding) และสังเคราะห์เป็นข้อสรุปเชิงทฤษฎีจากฐานรากได้ (grounded theory) 4) รวบรวมความหมายข้อมูล ข้อมูลทั้งหมดที่จัดหมวดหมู่แล้วมาแปลความหมาย

ข้อมูล (interpreting data) และเขียนคำอธิบายเกี่ยวกับเงื่อนไขบริบท ความสัมพันธ์และกระบวนการของปรากฏการณ์ โดยอาศัยความไวเชิงทฤษฎี (theoretical sensitivity) จากประสบการณ์ในการศึกษา แนวคิดทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน 5) การสังเคราะห์เพื่อสร้างมโนทัศน์ทางทฤษฎี (theoretical coding) ผู้วิจัยอาศัยการตีความ (interpretation) เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลกับแนวคิดทฤษฎี แล้วกำหนด (construct) ข้อเสนอ (preposition) และสร้างทฤษฎีฐานราก (grounded theory) ซึ่งถือเป็นผลของการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

จากข้อมูลเชิงคุณภาพที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์จำแนกเป็นกลุ่มความคิดรวบยอดตามประเด็นคำถามการวิจัย ทำให้ค้นพบคำตอบที่สำคัญที่นำมาสู่การสรุปผลการวิจัยเชิงทฤษฎีดังนี้

1. ลักษณะของภาวะผู้นำสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนดีเด่น

ความหมายและองค์ประกอบของภาวะผู้นำสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนดีเด่นภาวะผู้นำสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนดีเด่นคือการปฏิบัติทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนที่ได้แสดงความเป็นเอกลักษณ์บุคคลออกมา เกิดเป็นอัตลักษณ์ทางการบริหารที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตนซึ่งเมื่อกล่าวถึงภาวะผู้นำสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนดีเด่นจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ ดังนี้ 1.1) ภาวะผู้นำสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนดีเด่น เป็นวิธีการบริหารจัดการ เป็นการปฏิบัติงานเชิงประจักษ์ของผู้บริหารโรงเรียนที่แสดงให้เห็นภาพลักษณ์ทางการบริหารอย่างชัดเจนสามารถอธิบายให้เห็นถึงกระบวนการบริหารงานของโรงเรียนในแบบฉบับเฉพาะของตนเอง 1.2) ภาวะผู้นำสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนดีเด่นจะต้องมีหลายๆ ศาสตร์ทางการบริหารมาเกี่ยวข้อง การปฏิบัติทางการบริหาร อยู่บนพื้นฐานทางวิชาการมีศาสตร์อันเป็นองค์ความรู้ ในการปฏิบัติ ซึ่งผู้บริหารจะปฏิบัติในลักษณะของการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ โดยคำนึงถึงบริบทพื้นฐานของโรงเรียน 1.3) ภาวะผู้นำสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนดีเด่น มีความเกี่ยวข้องกับความเป็นเอกลักษณ์ของผู้บริหาร ความเป็นเอกลักษณ์ของผู้บริหารโรงเรียนเป็นตัวกำหนดความแตกต่างของความเชื่อ วิสัยทัศน์ และแนวคิดในการบริหารงาน มีความเป็นเอกลักษณ์และแบบฉบับเฉพาะของตนเอง นอกจากนั้นการคงอยู่ของภาวะผู้นำสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนดีเด่น คือ การรักษาระดับของการปฏิบัติทางการบริหารที่ผู้บริหารได้แสดงออกอย่างเสมอต้นเสมอปลาย และปฏิบัติจนเกิดความคงที่ในพฤติกรรมการทำงานที่มีความต่อเนื่อง ยึดมั่นในอุดมการณ์และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อการธำรงไว้ซึ่งความเป็นผู้บริหารมืออาชีพและสร้างผู้บริหารนำร่อง (ผู้นำสนับสนุน) ได้หลายคนในโรงเรียนด้วย

2. เงื่อนไขการเกิดภาวะผู้นำสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนดีเด่น 2.1) ภูมิหลังส่วนบุคคล ปัจจุบันถือเป็นประเด็นสำคัญพื้นฐานในการหล่อหลอมให้บุคคลคนหนึ่งเติบโตขึ้นมามีภาวะผู้นำ ซึ่งปัจจัยด้านนี้ ได้แก่ ครอบครัว และวุฒิการศึกษา 2.2) ด้านแรงบันดาลใจในตนเอง ปัจจุบันถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเกิดขึ้นของภาวะผู้นำสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนดีเด่น เนื่องจากแรงบัลดาลใจนี้เป็นแรงขับเคลื่อนที่ผลักดันให้ตัวผู้บริหารเกิดภาวะผู้นำในตนเอง (Leadership within) ความพยายามในการสร้าง อัตลักษณ์ทางการบริหารที่มีแบบฉบับ เป็นของตัวเองภายใต้ความเป็นเอกลักษณ์ของผู้บริหารเริ่มต้นขึ้นจากแรงบันดาลใจของตนเอง ประกอบด้วยความรู้สึกศรัทธาในวิชาชีพ ความอยากลองในการเป็นผู้บริหาร 2.3) ด้านแรงขับของสังคม เป็นเสมือนแรงกดดันและแรงขับที่ทำให้ผู้บริหารจะต้องบริหารทั้งในและนอกโรงเรียนให้บรรลุตามความคาดหวังของกลุ่มต่างๆ ดังนี้ คือ ความคาดหวังจากครูและนักเรียนความคาดหวังจากผู้ปกครองและชุมชนความคาดหวังจากหน่วยเหนือ และความคาดหวังจากหน่วยงานและองค์กรอื่นๆ 2.4) ด้านความสัมพันธ์ คำว่าฐานบารมีนี้ คือ ฐานอำนาจที่ผู้บริหารสร้างขึ้นจากความเป็นเอกลักษณ์บุคคลในตนเอง เพื่อให้ตนเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางในระดับต่างๆ เป็นการแสดงจุดยืนอย่างภาคภูมิและมั่นคง ฐานบารมีของผู้บริหาร

โรงเรียนประกอบ ด้วยปัจจัยที่สำคัญ คือ เพื่อนร่วมงาน เครือข่ายวิชาชีพและบุคคลผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จ 2.5) ด้านประสิทธิภาพการทำงาน เป็นปัจจัยส่วนบุคคลที่เกิดขึ้นจากการสั่งสมประสบการณ์และการมีผลงานเป็นที่ประจักษ์อย่างต่อเนื่อง การสร้างอัตลักษณ์ทางการบริหารเกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ในการทำงาน

3. การปฏิบัติของภาวะผู้นำสถานศึกษาของผู้อำนวยการโรงเรียนดีเด่น 3.1) ภาวะผู้นำสถานศึกษาของผู้อำนวยการโรงเรียนดีเด่นของผู้อำนวยการโรงเรียนประกอบด้วย วิสัยทัศน์ของการทำงาน การสร้างปัจจัยความสำเร็จ การใช้เครื่องมือทางการบริหารที่หลากหลาย การนำเทคนิควิธีการใหม่ๆ มาใช้บริหารงานโรงเรียนและการคิดขั้นสูงของผู้อำนวยการ 3.2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติของภาวะผู้นำสถานศึกษาของผู้อำนวยการโรงเรียนดีเด่นได้แก่ ความแปรปรวนของนโยบายและกฎหมายทางการศึกษาของประเทศ วิสัยทัศน์และนโยบายของผู้บังคับบัญชาความพร้อมของทรัพยากรและงบประมาณ ความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียน และความร่วมมือจากชุมชนในการส่งเสริมการจัดการศึกษา

4. ผลที่สืบเนื่องจากภาวะผู้นำสถานศึกษาของผู้อำนวยการโรงเรียนดีเด่น 4.1) ผลต่อตัวผู้อำนวยการ ผลที่ปรากฏโดยตรงต่อตัวผู้อำนวยการเองคือ ชื่อเสียงและเกียรติยศ ความภูมิใจในตัวเอง และความเป็นผู้บริหารมืออาชีพในการบริหาร 4.2) ผลต่อนักเรียนและคุณภาพการศึกษา เป็นผลสืบเนื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะถือเป็นเป้าหมายหลักในการจัดการศึกษา สิ่งที่ทำให้เห็นได้อย่างเด่นชัดในส่วนของผลต่อนักเรียนคือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคุณภาพของผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษา ส่วนผลต่อคุณภาพการศึกษาในที่นี้คือการปฏิบัติที่ทำให้ระบบการบริหารงานภายในโรงเรียนมีคุณภาพ การขับเคลื่อนการภารกิจอย่างมีพลวัตรสามารถสนองต่อนโยบายและกฎหมายการจัดการศึกษา 4.3) ผลต่อการยอมรับของชุมชนและสังคม สิ่งที่ชุมชนและสังคมรับรู้คือ ชื่อเสียงของโรงเรียน และการยอมรับในความสำเร็จรวมถึงคุณภาพของการจัดการศึกษา ผลต่อความคาดหวังและการมีส่วนร่วมของชุมชน 4.4) ผลต่อการสร้างองค์ความรู้ใหม่ทางวิชาการและวิชาชีพ เป็นผลที่เกิดขึ้นจากการศึกษาภาวะผู้นำสถานศึกษาของผู้อำนวยการโรงเรียนดีเด่น ทำให้เกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำสถานศึกษาของผู้อำนวยการโรงเรียนดีเด่นในบริบทของสังคม

อภิปรายผล

จากข้อสรุปเชิงทฤษฎีของผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Chaturong, T. (2011) ภาวะผู้นำสถานศึกษาของผู้อำนวยการโรงเรียน : การศึกษาเพื่อสร้างทฤษฎีฐานราก ซึ่งผลการ วิจัยพบว่า ภาวะผู้นำสถานศึกษาของผู้อำนวยการโรงเรียน คือการปฏิบัติทางการบริหารของผู้อำนวยการโรงเรียนที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการบริหารงานโรงเรียนของตนเองอย่างเป็นเอกลักษณ์ ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญคือ เป็นวิธีการบริหารจัดการ ซึ่งมีหลายๆ ศาสตร์ทางการบริหารมาเกี่ยวข้อง และเกี่ยวข้องกับความเป็นเอกัตบุคคลของผู้อำนวยการ ในด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ อัตลักษณ์ของภาวะผู้นำสถานศึกษาของผู้อำนวยการโรงเรียนเกิดขึ้นจากปรากฏการณ์ทางการบริหารที่ผู้อำนวยการโรงเรียนสร้างขึ้นผสมกับวิธีการทำงานหรือวัฒนธรรมโรงเรียน การคงอยู่ของยุทธศาสตร์ภาวะผู้นำ ขึ้นอยู่กับความยึดมั่นในอุดมการณ์ทางการบริหารของผู้อำนวยการโรงเรียน การเรียนรู้และพัฒนาตนเองของผู้อำนวยการโรงเรียน และความสอดคล้องระหว่างภาวะผู้นำสถานศึกษาของผู้อำนวยการโรงเรียนกับวัฒนธรรมโรงเรียน เงื่อนไขเชิงสาเหตุของการเกิดภาวะผู้นำสถานศึกษา ได้แก่ ภูมิหลังส่วนบุคคล แรงบันดาลใจในตนเอง แรงขับเคลื่อนทางสังคม ฐานบารมี และประสบการณ์ในการปฏิบัติของภาวะผู้นำสถานศึกษา ประกอบด้วย การทำงานอย่างมีเป้าประสงค์ การค้นหาปัจจัยแห่งความสำเร็จ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การใช้เครื่องมือทางการบริหารที่หลากหลาย รวมทั้งการนำเทคนิควิธีการใหม่ๆ ในนั้น การคิดขั้นสูงของผู้อำนวยการมีปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติ นโยบายและกฎหมาย ผู้บังคับบัญชาและผู้มีอิทธิพลต่อการทำงาน ผู้ใต้บังคับบัญชา ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทรัพยากรและงบประมาณ และ ผลสืบเนื่องที่

สำคัญในการบริหาร ได้แก่ ผลที่ปรากฏโดยตรงต่อตัวผู้อำนวยการเอง นักเรียนและคุณภาพการศึกษา การรับรู้และการยอมรับของชุมชนและสังคมองค์ความรู้ใหม่ทางวิชาการและวิชาชีพ

นอกจากนี้ผลงานวิจัยยังสอดคล้องกับการวิจัยของ Tiwat, S. (2014) ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ: การศึกษาทฤษฎีฐานราก ผลการวิจัยพบว่า 1) ลักษณะของโรงเรียนคุณภาพ คือ โรงเรียนที่ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการร่วมมือกันระหว่างบ้าน โรงเรียนและผู้ปกครอง มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ผู้ปกครองและชุมชนยอมรับ และมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 2) เงื่อนไขการเกิดเป็นโรงเรียนคุณภาพ แยกเป็น เงื่อนไขจากภายในโรงเรียน 3) กระบวน การเกิดเป็นโรงเรียนคุณภาพเกิดจากกระบวนการบริหารงานของผู้บริหาร ได้แก่ การสร้างแรงจูงใจในการทำงาน การมีส่วนร่วมในการบริหาร มีความมุ่งมั่นที่จะไปสู่ความสำเร็จ และการทำงานเป็นทีม 4) การดำรงอยู่ของการเป็นโรงเรียนคุณภาพ เกิดจาก (1) ความชัดเจนในการปฏิบัติงานประกอบด้วย ความเข้าใจและตระหนักในหน้าที่ของบุคลากร ความเป็นผู้นำทางวิชาการ และ (2) ความผูกพันกับโรงเรียน ประกอบด้วย การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ความเอาใจใส่ต่องานในหน้าที่ และการตรวจสอบและพัฒนากระบวนการทำงาน 5) ผลที่ตามมาจากการเป็นโรงเรียนคุณภาพ คือ เป็นแหล่งศึกษาดูงาน นักเรียนได้รับการพัฒนาบรรลุตามเป้าหมายของโรงเรียน และมีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นทุกปี

Bruce, E. (2010) ศึกษาเรื่องการศึกษาเพื่อสร้างทฤษฎีฐานรากของวิธีการเตรียมความพร้อมที่จะเป็นผู้นำผู้อำนวยการโรงเรียน การศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างทฤษฎีของการเป็นผู้นำอธิบายและอธิบายกระบวนการพื้นฐานทางสังคมที่ผู้อำนวยการโรงเรียนมีประสบการณ์ที่พวกเขาสามารถดำเนินการและรวบรวมบทบาทภาวะผู้นำผู้นำของผู้อำนวยการ การศึกษาเพื่อสร้างทฤษฎีฐานรากเป็นการใช้เพื่อวิเคราะห์แบบสอบถามการสัมภาษณ์ ผู้รับผิดชอบ ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการผู้นำสิ่งอำนวยความสะดวกพิเศษและผู้อำนวยการโครงการ การวิเคราะห์เป็นการนำไปสู่การค้นพบประสบการณ์หลักของการเป็นผู้นำ ทฤษฎีของการเป็นผู้นำประกอบด้วยสี่กระบวนการที่สำคัญคือ การทำแผนที่ต้องดูแล ของการปึกหลักการเรียกร้อง, การรักษาดูแลและการเป็นการนำที่ดี ในฐานะที่เป็นผู้นำในการโต้ตอบภายในกลยุทธ์เหล่านี้ พวกเขาเพิ่มขีดความสามารถของพวกเขาที่จะนำไปสู่ ผู้นำผู้สร้างทางเดินที่ดี โดยใช้ทุกกระบวนการการนำเหล่านี้อย่างต่อเนื่องเพิ่มศักยภาพในการปรับตัวและความยืดหยุ่นของพวกเขา พวกเขาแสดงความมุ่งมั่นในตนเองและการรับรู้ความสามารถในการปฏิบัติที่ดีที่สุดในอาชีพ และกิจกรรมดังกล่าวเป็นตัวเองเป็นผู้นำ และการสะท้อนให้เห็นการเปลี่ยนผู้อำนวยการเหล่านี้ที่พวกเขาย้ายกระบวนการทัศนคติในการเป็นผู้นำ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปสู่การปฏิบัติ

1.1) ตัวแปรที่เป็นเชิงปัจจัยแห่งความสำเร็จอยู่ที่การวางแผนที่ดี และควรมีทรัพยากรที่เอื้อต่อการทำงานดังนั้น ผู้อำนวยการโรงเรียนในบริบทเขตพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและโรงเรียนประถมศึกษาในระดับเดียวกัน จึงควรมีการจัดทำทั้งแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการที่มีความสอดคล้องกัน นอกจากนั้น การวางแผนการดำเนินงานโครงการต่างๆ ควรมีความสอดคล้องกับแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ เพราะจะทำให้โรงเรียนสามารถก้าวไปสู่เป้าหมายที่คาดหวังได้ 1.2) การบริหารงานบุคคล ถือเป็นสิ่งที่ผู้อำนวยการจะต้องให้ความสำคัญ เพราะคนถือเป็นกำลังขับเคลื่อนภารกิจทางการศึกษา งานทุกงานในโรงเรียนจะต้องขับเคลื่อนโดยบุคลากร ซึ่งผลของการวิจัยพบว่าการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลเป็นการปฏิบัติที่ผู้อำนวยการจะต้องดำเนินการ เพราะสามารถสร้างเป็นขวัญกำลังใจและสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ ที่ทำให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่งในการขับเคลื่อนภารกิจทางการศึกษา

1.3) การนิเทศติดตามงานและการประเมินผลถือว่าเป็นภารกิจสำคัญของปฏิบัติการภาวะผู้นำสถานศึกษาของผู้อำนวยการโรงเรียนดีเด่นในการขับเคลื่อนทุกภารกิจ เนื่องจากจะทำให้ทราบถึงผลการปฏิบัติงานรวมถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้น คณะกรรมการนิเทศการศึกษาของกระทรวงและเขตการศึกษา ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการทำงาน และผู้ช่วยบริหาร (next generation administration team) ทั้งในระดับบริหารทั่วไป และการบริหารเฉพาะงาน โดยแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการบริหารสัมพันธ์ และควรมีการดำเนินการกิจในลักษณะของการบูรณาการ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากการศึกษาพบว่า ภาพหลักของการปฏิบัติการบริหารจัดการ ซึ่งมีหลายๆ ศาสตร์ทางการบริหารมาเกี่ยวข้อง และเกี่ยวข้องกับความเป็นเอกัตบุคคลซึ่งเป็นอัตลักษณ์ของภาวะผู้นำสถานศึกษาของผู้อำนวยการโรงเรียนเกิดขึ้นจากปรากฏการณ์ทางการบริหารที่ผู้อำนวยการโรงเรียนสร้างขึ้น การคงอยู่ของภาวะผู้นำ ขึ้นอยู่กับความยึดมั่นในอุดมการณ์ทางการบริหารของผู้อำนวยการโรงเรียน การเรียนรู้และพัฒนาตนเอง และความสอดคล้องระหว่างภาวะผู้นำสถานศึกษากับวัฒนธรรมโรงเรียน ดังนั้นควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำในด้านอื่นๆอีก เพื่อสนับสนุนการพัฒนาการศึกษา และต้องค้นหาปัจจัยเชิงระบบมาเป็นตัวแปรในการปฏิบัติการการศึกษาที่เป็นรูปธรรม ซึ่งงานวิจัยจะออกมาเป็นเชิงนโยบายขอภาวะผู้นำด้วย

2.2 จากการศึกษาพบว่า เงื่อนไขการเกิดภาวะผู้นำสถานศึกษาของผู้อำนวยการโรงเรียน ได้แก่ ภูมิหลังส่วนบุคคล แรงบันดาลใจในตนเอง แรงขับทางสังคม ความสัมพันธ์ และประสบการณ์ในการทำงาน และการปฏิบัติของภาวะผู้นำสถานศึกษา ประกอบด้วย การทำงานมีเป้าประสงค์ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การใช้เครื่องมือทางการบริหารที่หลากหลาย ดังนั้นควรมีการศึกษาวิจัย ในเรื่องปัจจัยความสำเร็จของภาวะผู้นำสถานศึกษาของผู้อำนวยการโรงเรียน ซึ่งเป็นการศึกษาที่สามารถเชื่อมโยงข้อค้นพบเป็นประเด็นในการศึกษาภาวะผู้นำสถานศึกษาและเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในเขตพื้นที่และกรณีศึกษาในประเทศ

2.3 ผลสืบเนื่องของภาวะผู้นำสถานศึกษาปรากฏโดยตรงต่อตัวผู้อำนวยการ ต่อนักเรียนและคุณภาพการศึกษา การยอมรับของชุมชนและสังคม การสร้างแนวคิดและความรู้ในการใช้ภาวะผู้นำสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนทางด้านวิชาการในการบริหารศึกษาในประเทศกัมพูชา ดังนั้นควรมีการศึกษาวิจัยภาวะผู้นำสถานศึกษาของผู้อำนวยการโรงเรียนดีเด่นของโรงเรียนในระดับอื่นๆ ซึ่งจะทำให้ค้นพบประเด็นภาวะผู้นำสถานศึกษาของผู้อำนวยการโรงเรียนดีเด่นของผู้อำนวยการโรงเรียนในระดับอื่นๆ ที่สามารถเทียบเคียงการปฏิบัติทางการบริหารในการกิจการขับเคลื่อนการศึกษาที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันเป็นที่ยอมรับของชุมชนสังคม และสามารถหยิบยกเอาภาวะผู้นำสถานศึกษาของผู้อำนวยการโรงเรียนดีเด่นของต่างโรงเรียนมาประยุกต์ใช้และเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำสถานศึกษาของผู้อำนวยการโรงเรียนซึ่งจะนำไปสู่การบริหารที่มีคุณภาพต่อไป

Reference

- Bruce, E. (2010). *Navigating: A Grounded Theory Study of How School Administrators Prepare to Lead*. (Dissertation Doctor of Education). Fielding Graduate University. Available from: ProQuest LLC 789 East Eisenhower Parkway P.O. Box 1346UMI, Number: 3397537, 2010.
- Chaturong, T. (2011). *School Leadership of the Basic Education School's Principals: The Grounded Theory Study*. (Dissertation Doctor of Philosophy in Educational Administration). Khon Kaen University, Graduate School. (in Thai)
- Hoy, W.K. and Miskel, C.G. (2001). *Educational administration: Theory, research and practice*

- (9th ed). Boston: McGraw-Hill.
- Kimcheang, H. (2015). *An Implementation of Strategic Management System Plans of Kampong Chheuteal High School under HER Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn's Sponsorship*. (Dissertation Doctor of Philosophy in Educational Administration), Burapha University. (in Thai)
- MoEYS. (2013). *Policy on Teacher. Teacher Training Department, Ministry of Education Youth and Sports*. Phnompenh. Cambodia.
- _____. (2016). *Education Congress. (The Education, Youth and Sport Performance in the Academic Year 2014-2018 and Goal for the Academic Year 2015-2016)*. Phnom Penh, Cambodia.
- Soveacha, R. (2010). "Learning to Become Lifelong Global Citizens," *Comparative and International Education/Éducation Comparée et Internationale: Vol.39: Iss.1, Article 6*. Available at: <http://ir.lib.uwo.ca/cie-eci/vol39/iss1/6>
- Saman, A. (2014). *School Administration by the Modern Education Reform Guidelines (Revised version)*. Faculty of Education Obon Rachathani Rajabhat University (2nd Ed.). Obon Rachathani: Ubonkit Offset Printing. (in Thai)
- Sarom, M. (2013). *Perception on Cambodian High School Directors' Leadership Behaviors*. (Doctoral Dissertation Program in Educational Administration). Buriram Rajabhat University. (in Thai)
- Strauss, A.L., and Corbin, J.M. (1998). *Basics of Qualitative Research : Techniques and Procedures for Developing Grounded Theory* (2nd ed.). California: SAGE Publications.
- Tiwat, S. (2014). *The School Administration to be a Quality School: The Grounded Theory Approach*. (Dissertation Doctor of Philosophy in Educational Administration). Udon Thani Rajabhat University. (in Thai)
- Teera, R. (2014). *Professionalism in Educational Management and Administration: Education Reform (Revised version) for the 2nd Round of Education Reform and 3rd Round of Internal Assessment*. (8th Ed.). Bangkok: Kaofang Printing. (in Thai)
- UNESCO. (2014). *Medium-Term Strategy 2014–2021: Laying Foundations for Equitable Lifelong Learning for All*. UNESCO Institute for Lifelong Learning. Feldbrunnenstraße 5820148 Hamburg. Germany.

ผู้เขียน

นายจุมโน พิก

ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
319 หอพักนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ถนนไทยพันทา ตำบลโพธิ์ อำเภอเมือง
จังหวัดศรีสะเกษ 33000 email: chumnor.lek56@sskru.ac.th

ผศ.ดร. ประดิษฐ์ ศิลาบุตร

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ถนนไทยพันทา
ตำบลโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ 33000
email: S.pradit@hotmail.com

ผศ.ดร. พงษ์ศักดิ์ ทองพินิจ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
319 มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ถนนไทยพันทา
ตำบลโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ 33000
email: pongdak.parp@yahoo.com

ผศ.ดร. สุรศักดิ์ ศรีกระจำจ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
319 มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ถนนไทยพันทา ตำบลโพธิ์
อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ 33000
email: Saktananont@yahoo.com